

ชื่อเรื่องวิทยานิพนธ์

การดำรงบทบาทมารดาและภาวะซึมเศร้าหลังคลอด

ผู้เขียน

นางสาวนภัสนันท์ สุขเกษม

ปริญญา

พยาบาลศาสตรมหาบัณฑิต (การผดุงครรภ์ขั้นสูง)

คณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์

รองศาสตราจารย์ล้าวัลย์

สมบูรณ์

ประธานกรรมการ

รองศาสตราจารย์เทียมศร

ทองสวัสดิ์

กรรมการ

บทคัดย่อ

ความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดามีความสำคัญอย่างมากเพราะมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมความเป็นมารดาและความผาสุกของบุตร การวิจัยเชิงพรรณนาแบบหาความสัมพันธ์ครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการดำรงบทบาทมารดาและภาวะซึมเศร้าของมารดาหลังคลอด กลุ่มตัวอย่างเป็นมารดาหลังคลอดที่มารับบริการตรวจสุขภาพระยะหลังคลอด 4-6 สัปดาห์ ณ โรงพยาบาลมหาราชนครเชียงใหม่ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพเชียงใหม่ และโรงพยาบาลนครพิงค์ ระหว่างเดือนธันวาคม 2551 ถึง เดือนมีนาคม 2552 จำนวน 205 ราย เลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง เครื่องมือที่ใช้ในการรวบรวมข้อมูลคือ แบบสอบถามข้อมูลทั่วไป แบบวัดความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาของศรีสมร ภูมנסกุล อรพรรณ สมบูรณ์ทรัพย์ และอุษา ศิริวัฒน์โชค (2547) และแบบประเมินภาวะซึมเศร้าหลังคลอดของคอกส์ โฮลเดิน และชากอฟสกี (Cox, Holden, & Sagovsky, 1987) แปลเป็นภาษาไทยโดยปีตานูพงศ์, เลียบสี่ตระกูล, และวิทยานนท์ (Pitanupong, Liavsuetrakul, & Vittayanont, 2006) เครื่องมือมีค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาคเท่ากับ .93 และ .89 ตามลำดับ วิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้สถิติเชิงพรรณนาและสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์เชิงอันดับของสเปียร์แมน

ผลการวิจัยพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการดำรงบทบาทมารดาอยู่ในระดับสูงทั้ง โดยรวมและรายด้าน กลุ่มตัวอย่างมีภาวะซึมเศร้าหลังคลอดร้อยละ 41.96 การดำรงบทบาทมารดา โดยรวมมีความสัมพันธ์ทางลบระดับต่ำกับภาวะซึมเศร้าหลังคลอดอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ($r = -0.226, p < .01$)

ผลการวิจัยแสดงให้เห็นว่ามารดาหลังคลอดที่มีการดำรงบทบาทมารดาในระดับสูงมีภาวะ เสี่ยงต่อการเกิดภาวะซึมเศร้าหลังคลอดต่ำ ถึงแม้ว่าทั้งสองตัวแปรจะมีความสัมพันธ์ในระดับต่ำ แต่ พยายามควรตระหนักถึงความสำคัญในการคัดกรองภาวะซึมเศร้าของมารดาหลังคลอดทุกรายและ ส่งเสริมให้มารดาประสบความสำเร็จในการดำรงบทบาทมารดาเพื่อลดโอกาสการเกิดภาวะซึมเศร้า หลังคลอด

Thesis Title	Maternal Role Attainment and Postpartum Depression		
Author	Miss Napassanan Sukkasem		
Degree	Master of Nursing Science (Advanced Midwifery)		
Thesis Advisory Committee	Associate Professor Lawan Somboon	Chairperson	
	Associate Professor Tiamsorn Tongswas	Member	

ABSTRACT

Success in Maternal role attainment is very important because it influences parenting behaviors and the infants' well-being. The purpose of this descriptive correlational research was to determine the relationship of maternal role attainment and depression among postpartum mothers. The subjects were 205 purposively selected postpartum mothers who had postpartum check up at 4-6 weeks at Maharaj Nakorn Chiang Mai hospital, Chiang Mai Health Promotion hospital, and Nakornping hospital during December, 2008 to March, 2009. The instruments used for data collection were the questionnaires including: Demographic Data Recording Form; The Maternal Role Attainment Scale developed by Srisamorn Phumonsakul, Arapan Somboonsam, and AUSA Sirivatanachok (2004); and The Edinburgh Depression Scales developed by Cox, Holden, and Sagovsky (1987), which was translated into Thai language by Pitanupong, Liavsuetrakul, and Vittayanont (2006). The scales had Cronbach's alpha coefficient of .93 and .89 respectively. Data were analyzed using descriptive statistics and the Spearman's rank correlation coefficient.

The findings revealed that the majority of the subjects showed the maternal role attainment at a high level in both overall and subscales. It was found that 41.96 percent of postpartum mothers demonstrated depression. The overall maternal role attainment showed a statistically significant negative relationship to postpartum depression ($r = -0.226, p < .01$).

These findings suggest that postpartum mothers with a high level of maternal role attainment are at a low risk for postpartum depression. Even though the two variables show a low relationship nurses should be aware of the importance of screening for depression in every postpartum mother as well as promoting the success of the maternal role attainment to decrease the risk of postpartum depression.